

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1399/2567

นาง ก. โจทก์ นาย ส. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 174, ป.วิ.พ. มาตรา 246

ย่อ / หลักกฎหมาย

จำเลยอุทธรณ์ขอให้ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยเพียงประเด็นเดียวว่า สัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นโมฆะเพราะเป็นนิติกรรมอำพรางการกู้เงินหรือไม่ และขอให้ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้น ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นข้อเท็จจริงตามคำฟ้องของโจทก์และคำให้การของจำเลยที่ให้การต่อสู้ว่าสัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นนิติกรรมอำพรางการกู้เงินตกเป็นโมฆะและฟ้องแย้งขอให้เพิกถอนสัญญาซื้อขายดังกล่าว จึงเป็นประเด็นข้อพิพาทโดยตรงที่จำเลยยกขึ้นต่อสู้และยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์จึงต้องวินิจฉัยเสียก่อนว่าสัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นนิติกรรมอำพรางการกู้เงินหรือไม่ แล้วจึงวินิจฉัยฟ้องแย้งของจำเลยต่อไป ดังนั้น การที่จำเลยเสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์เพียงจำนวนเดียว 200,000 บาท และวางเงินค่าธรรมเนียมใช้แทนอีก 215,500 บาท นั้น แม้ในอุทธรณ์ของจำเลยแผ่นสุดท้ายจะมีลายมือเขียนคำว่า "ฟ้องแย้ง" ไว้เหนือตราประทับเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมศาลซึ่งเป็นลายมือเขียนของพนักงานรับฟ้องอุทธรณ์ ที่อาจทำให้เข้าใจว่าเป็นการเสียค่าขึ้นศาลในส่วนฟ้องแย้ง แต่คดีนี้ทุนทรัพย์ในส่วนฟ้องเดิมและในส่วนฟ้องแย้งมีจำนวน 28,000,000 บาทเท่ากัน และตามสำเนาใบรับเงินค่าธรรมเนียมท้ายอุทธรณ์ก็ไม่ได้ระบุว่าเป็นค่าขึ้นศาลในส่วนฟ้องเดิมหรือฟ้องแย้ง ทั้งการตรวจรับอุทธรณ์ของจำเลยไว้พิจารณานั้นเป็นกระบวนการพิจารณาที่ศาลชั้นต้นทำการแทนศาลอุทธรณ์ เมื่ออุทธรณ์ของจำเลยโดยรวมเป็นการโต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่าสัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นนิติกรรมอำพรางการกู้เงิน มิใช่นิติกรรมที่สมบูรณ์ดังที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัย การที่จำเลยเสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์มาเพียงจำนวนเดียว 200,000 บาท ย่อมถือได้ว่าเป็นการเสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ในส่วนฟ้องเดิมครบถ้วนแล้ว ศาลอุทธรณ์ต้องพิจารณาคดีในส่วนฟ้องเดิมตามอุทธรณ์ของจำเลยต่อไป ส่วนที่จำเลยเพิกเฉยไม่ดำเนินการเสียค่าขึ้นศาลให้ครบถ้วนตามคำสั่งศาลอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่ศาลชั้นต้นกำหนด จึงเป็นกรณีที่จำเลยทิ้งฟ้องอุทธรณ์เฉพาะในส่วนฟ้องแย้ง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยและบริวารรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินโฉนดเลขที่ 110500 และ 110501 หากจำเลยและบริวารไม่ยอมรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินดังกล่าว ให้โจทก์เป็นผู้ดำเนินการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดิน โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าใช้จ่าย กับให้จำเลยชำระค่าเสียหายวันละ 20,000 บาท นับแต่วันฟ้อง เป็นต้นไปจนกว่าจำเลยจะรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินและส่งมอบที่ดินในสภาพเรียบร้อยให้โจทก์ จำเลยให้การและฟ้องแย้งขอให้ศาลยกฟ้องโจทก์และพิพากษาว่าสัญญาซื้อขายที่ดินฉบับลงวันที่ 19 กรกฎาคม 2554 ระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นโมฆะ ห้ามโจทก์ยุ่งเกี่ยวกับที่ดินพิพาท โจทก์ให้การแก้ฟ้องแย้งขอให้ยกฟ้องแย้ง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยและบริวารรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินโฉนดเลขที่ 110500 และ 110501 และให้

จำเลยชำระค่าเสียหายแก่โจทก์วันละ 15,000 บาท นับแต่วันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 12 มิถุนายน 2560) เป็นต้นไปจนกว่าจำเลยจะรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างออกไปและส่งมอบที่ดินในสภาพเรียบร้อยแก่โจทก์ กับให้จำเลยชำระค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 15,000 บาท ค่าขออื่นให้ยก ยกฟ้องแย้งจำเลย ค่าฤชาธรรมเนียมฟ้องแย้งเป็นพับ จำเลยอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า จำเลยทั้งฟ้องอุทธรณ์ในส่วนฟ้องเดิม ให้จำหน่ายคดีในส่วนฟ้องเดิมเสียจากสารบบความศาลอุทธรณ์ และให้ยกอุทธรณ์จำเลยในส่วนฟ้องแย้ง คืบค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ในส่วนฟ้องแย้งให้แก่จำเลย ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์นอกจากที่สั่งคืนให้เป็นพับ จำเลยฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ได้ความว่าในชั้นอุทธรณ์จำเลยเสียค่าขึ้นศาลขาดไป 200,000 บาท ศาลอุทธรณ์จึงให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้จำเลยเสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์เพิ่มให้ถูกต้องครบถ้วนภายในเวลาที่ศาลชั้นต้นกำหนด เสร็จแล้วจึงให้อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ไปได้ วันที่ 26 ธันวาคม 2562 วันนัดฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้จำเลยเสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์เพิ่มให้ถูกต้องครบถ้วนภายใน 15 วัน วันที่ 13 มกราคม 2563 จำเลยยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาวางเงินค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าจำเลยยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาวางเงินเกินระยะเวลาการวางเงิน ยกคำร้อง จึงฟังได้ว่าจำเลยเพิกเฉยไม่เสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์เพิ่มให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่ศาลชั้นต้นกำหนด ถือว่าจำเลยทั้งฟ้องอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 174 (2) ประกอบมาตรา 246 อย่างไรก็ดี คดีนี้ จำเลยฎีกาว่าจำเลยอุทธรณ์ทั้งในส่วนของฟ้องเดิมและฟ้องแย้ง ซึ่งจำเลยต้องเสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ในส่วนของฟ้องเดิม 200,000 บาท และในส่วนของฟ้องแย้ง 200,000 บาท จำเลยได้เสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์แล้ว 200,000 บาท จึงถือได้ว่าจำเลยได้เสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ในส่วนของฟ้องเดิมครบถ้วนแล้ว เห็นว่า คดีนี้ โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทโดยซื้อมาจากจำเลย ขอให้บังคับจำเลยและบริวารรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินพิพาท จำเลยให้การและฟ้องแย้งว่าสัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นโมฆะเพราะเป็นนิติกรรมอำพรางการกู้เงิน ขอให้ยกฟ้องและให้เพิกถอนสัญญาซื้อขายที่ดินพิพาท ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยและบริวารรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินพิพาทและยกฟ้องแย้งของจำเลย จำเลยอุทธรณ์ขอให้ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้นโดยให้ยกฟ้องของโจทก์และบังคับตามฟ้องแย้งของจำเลย ซึ่งต้องเสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ในส่วนฟ้องเดิม 200,000 บาท และในส่วนฟ้องแย้ง 200,000 บาท แต่จำเลยเสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ในส่วนฟ้องแย้งมาเพียง 200,000 บาท ศาลอุทธรณ์จึงมีคำสั่งให้ศาลชั้นต้นสั่งให้จำเลยเสียค่าขึ้นศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่ศาลชั้นต้นเห็นสมควรก่อนอ่านคำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้จำเลยเสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ในส่วนฟ้องเดิม 200,000 บาท ภายใน 15 วัน นับแต่วันมีคำสั่ง แต่จำเลยเพิกเฉยไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่ศาลชั้นต้นกำหนด ศาลอุทธรณ์ถือว่าจำเลยทั้งอุทธรณ์ในส่วนฟ้องเดิมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 174 (2) ประกอบมาตรา 246 และยกอุทธรณ์ในส่วนฟ้องแย้ง เมื่อพิจารณาอุทธรณ์ของจำเลยโดยรวมแล้ว จำเลยอุทธรณ์ขอให้ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยเพียงประเด็นเดียวว่า สัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นโมฆะเพราะเป็นนิติกรรมอำพรางการกู้เงินหรือไม่ และขอให้ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้น ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นข้อเท็จจริงตามคำฟ้องของโจทก์และคำให้การของจำเลยที่ให้การต่อสู้ว่าสัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นนิติกรรมอำพรางการกู้เงินตกเป็นโมฆะและฟ้องแย้งขอให้เพิกถอน

สัญญาซื้อขายดังกล่าว จึงเป็นประเด็นข้อพิพาทโดยตรงที่จำเลยยกขึ้นต่อสู้และยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์จึงต้องวินิจฉัยเสียก่อนว่าสัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นนิติกรรมอำพรางการกู้เงินหรือไม่ แล้วจึงวินิจฉัยฟ้องแย้งของจำเลยต่อไป ดังนั้น การที่จำเลยเสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์มาเพียงจำนวนเดียว 200,000 บาท และวางเงินค่าธรรมเนียมใช้แทนอีก 215,500 บาท นั้น แม้ในอุทธรณ์ของจำเลยแผ่นสุดท้ายจะมีลายมือเขียนคำว่า "ฟ้องแย้ง" ไว้เหนือตราประทับเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมศาล ซึ่งเป็นลายมือเขียนของพนักงานรับฟ้องอุทธรณ์ ที่อาจทำให้เข้าใจว่าเป็นการเสียค่าขึ้นศาลในส่วนฟ้องแย้ง แต่คดีนี้ทุนทรัพย์ในส่วนฟ้องเดิมและในส่วนฟ้องแย้งมีจำนวน 28,000,000 บาท เท่ากัน และตามสำเนาใบรับเงินค่าธรรมเนียมทำยอุทธรณ์ก็ไม่ได้ระบุว่าเป็นค่าขึ้นศาลในส่วนฟ้องเดิมหรือฟ้องแย้ง ทั้งการตรวจรับอุทธรณ์ของจำเลยไว้พิจารณานั้นเป็นกระบวนการพิจารณาที่ศาลชั้นต้นทำการแทนศาลอุทธรณ์ เมื่ออุทธรณ์ของจำเลยโดยรวมเป็นการโต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่าสัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นนิติกรรมอำพรางการกู้เงิน มิใช่นิติกรรมที่สมบูรณ์ดังที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัย การที่จำเลยเสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์มาเพียงจำนวนเดียว 200,000 บาท ย่อมถือได้ว่าเป็นการเสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ในส่วนฟ้องเดิมครบถ้วนแล้ว ศาลอุทธรณ์ต้องพิจารณาคดีในส่วนฟ้องเดิมตามอุทธรณ์ของจำเลยต่อไป ส่วนที่จำเลยเพิกเฉยไม่ดำเนินการเสียค่าขึ้นศาลให้ครบถ้วนตามคำสั่งศาลอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่ศาลชั้นต้นกำหนด จึงเป็นกรณีที่จำเลยทิ้งฟ้องอุทธรณ์เฉพาะในส่วนฟ้องแย้ง ดังนั้น ที่ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาให้จำเลยในส่วนของฟ้องเดิมเสียจากสารบบความศาลอุทธรณ์ และยกอุทธรณ์จำเลยในส่วนฟ้องแย้งนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยฟังขึ้น อนึ่ง จำเลยฎีกาขอให้ย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาใหม่ จำเลยขอที่จะเสียค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาอย่างคดีไม่มีทุนทรัพย์ 200 บาท แต่จำเลยเสียค่าขึ้นศาลชั้นฎีกามา 200,000 บาท จึงต้องคืนค่าขึ้นศาลส่วนที่เกินมา 199,800 บาท ให้จำเลย พิพากษายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ และย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยปัญหาตามอุทธรณ์เฉพาะในส่วนฟ้องเดิมแล้วพิพากษาใหม่ กับพิจารณามีคำสั่งเกี่ยวกับอุทธรณ์ในส่วนฟ้องแย้งเสียใหม่ คืนค่าขึ้นศาลชั้นฎีกา 199,800 บาท ให้จำเลย ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกานอกจากที่สั่งคืนให้เป็นพับ

องค์คณะ

จรศักดิ์ บุญเกษม · ปรีชา บุญโรจน์พงศ์ · สอนชัย สิริริยกุล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1399/2567>